

מסורת הש"ס

בבל מערבין פרק שלישי עירובין

כת.

עין משפט
נר מצוה

(א) מכות טו: פסחים כד.
(ב) מנחות טז: (ג) נעיל
(ד) וי' פס' ג' עין י'
(ה) וי' פס' ג' עין י'
(ו) וי' פס' ג' עין י'
(ז) וי' פס' ג' עין י'
(ח) וי' פס' ג' עין י'
(ט) וי' פס' ג' עין י'
(י) וי' פס' ג' עין י'
(יא) וי' פס' ג' עין י'
(יב) וי' פס' ג' עין י'
(יג) וי' פס' ג' עין י'
(יד) וי' פס' ג' עין י'
(טו) וי' פס' ג' עין י'

הגהות הב"ח

(א) וי' פס' ג' עין י'
(ב) וי' פס' ג' עין י'
(ג) וי' פס' ג' עין י'
(ד) וי' פס' ג' עין י'
(ה) וי' פס' ג' עין י'
(ו) וי' פס' ג' עין י'
(ז) וי' פס' ג' עין י'
(ח) וי' פס' ג' עין י'
(ט) וי' פס' ג' עין י'
(י) וי' פס' ג' עין י'
(יא) וי' פס' ג' עין י'
(יב) וי' פס' ג' עין י'
(יג) וי' פס' ג' עין י'
(יד) וי' פס' ג' עין י'
(טו) וי' פס' ג' עין י'

לעו רש"י

וישליש. מן סלק.
מספיק. וי' פס' ג' עין י'
(ב) וי' פס' ג' עין י'
(ג) וי' פס' ג' עין י'
(ד) וי' פס' ג' עין י'
(ה) וי' פס' ג' עין י'
(ו) וי' פס' ג' עין י'
(ז) וי' פס' ג' עין י'
(ח) וי' פס' ג' עין י'
(ט) וי' פס' ג' עין י'
(י) וי' פס' ג' עין י'
(יא) וי' פס' ג' עין י'
(יב) וי' פס' ג' עין י'
(יג) וי' פס' ג' עין י'
(יד) וי' פס' ג' עין י'
(טו) וי' פס' ג' עין י'

רבינו חננאל

אכל פוטיתא דהא דג
טמא לוקא משום תאלמא
גילוי נמי משום שרץ
השרץ על הארץ. ומשני
ורבינא דא ריבא דמי
איכא ביהויה. דרבינא דמי
איכא דאבי לאו גמלי
קרקע ניהו. אלא אימא
עופות איכא ביהויה. האי
גמא דרבינא להו גידולא
קרקע ניהו. ואידך אמר
מפסע להו אידך וידך
ולתורה ניהו (אלא) מרקא
מיס איכא. ואמרין מדמי
חור גמא כלי פוטית
דרשין. מיס האי גמא
לעוף האי פוטית. ופליג
ואמרין האי גמא דרבינא
ליה לעוף קסבר כללא
בתרא דוקא. והרר וכתב
ובכל אשר תשאליך נפשך
הזהר שור וכלל דעשה
כלל מוטף על הפרט
ואיתכח להו כל מילא.
אמרי כללא קמא למעט
דמי להו שני צדדין.
והן פרי ספרי גידולא
קרקע. ולא דמי להו משני
צדדין. כגון מיס ומלא
במיהו. ומסריתא שאני
פרי ספרי. ובגין דגין שור
פרי ספרי ואני גידולא
קרקע. ומכריז אפילו עופות
שור פרי ספרי. וגידולא
קרקע. ואידך אמר סבר
כללא קמא דוקא רהו
ליה כלל פוטית. ותורת כל
כלל פוטית אין בכלל אלא
מה שפירט וני דרשין קרא
אין מדי אחרתא לא. אמרי
כללא בתרא לרבינא.
דמי ליה בשלשה צדדין.
והן פרי ספרי גידולא
קרקע. ותורתא ביהויה מן
הארץ. למעט מיס ומלא
ובמיהו. ומסריתא דראמין.
ולעופות נמי אע"ג דאנין
פרי ספרי וגידולא קרקע.
מקמא מיס נברא. ואני
דמיס לרבינא ונאן שור פרי
ספרי וגידולא קרקע.
ותורתא ביהויה מן הארץ.
ומפסיע שמהו זו היא.

בס' ניר. ורבינא דמיס הוא לתוריהו כאשר פירשנו. וכן בענין (מכות) (מנחות) (בית המקדש) דרש' לה בכללי ופס'ר. ומכריז
כל מיס מחבת ומפסיע של עץ. ור' יוסי ביר יהודה דרש' ליה ביהויה ומפסיע ואינו מפסיע אלא של חרש בלבד. וכל אחד
היה הלשון שקבל מרבותיו. וירושלמי כבאן בעירובין ובפרק משע שני נתינ לאבילה בסופו. פתני ר' עקיבא ולא ר' שמעאל.
אין. ושמעאל דרש תחתיה הכפ ככל אשר תחא נפשך כלל. בבקר ובצאן ובין ובכשר פוט. ובכל אשר תשאליך נפשך חור
וכלל. ובכל פוטית וכלל א' אחר ד' אלא בעין הפרט. מה הפרט פוטית וכלל וולדות הארץ. כל וכל וולדות הארץ. ר' עקיבא
דרש מה הפרט פוטית שני וכלל פרי וסכסכי פרי. אף כל פרי וולד פרי ובכשר פרי. מה נפיק במיהויה פוטית דגים ותבשים
במיהויה. לר' ישמעאל אין נקחין בכפס מפסיע. לר' עקיבא נקחין. וקשיא לן פאי שגא אנו כלי דרש' להו הכי כמאמר

פוטיתא. שרץ המים קטן שאין בו כוית ואפ"ה כיון דכריה היא
אבילה היא ולוקה ד' מלקיות. בשרץ המים כמיו (א) בתורה כהנים
אל תשקעו את נפשומים בכל השרץ השורץ ולא תטמאו בם הרי

כאן שנים וכלל נהן בין שרץ הארץ בין שרץ המים ומשום דאמר אין לו
לא תאכלוהו ומשום דאמר אין לו
ספיר וקשקש לא תאכלוהו: נמלה.
שהוא שרץ הארץ לוקה ה' מרמי הא
דאמין וכל הולך על גחון לכל השרץ
השורץ על הארץ ולא תאכלוהו הרי ג'
ול תאכלוהו השרץ על הארץ שרץ הוא
לא יאכל הרי ד' ולא תטמאו את
נפשומים בכל השרץ הרומש על
הארץ הרי ה' כולן כפרשת ויהי
כיום המצוה: לרשע לוקה שש.
שהיא שרץ העוף ולקי כלל הני חמשה
מוסף עליו וכל שרץ העוף שרץ הוא
לא יאכלוהו חמשה תורה. והוא דכמי
נקדשים מהיו ולא תשקעו את נפשומיהו
בבהמה ובעוף ובכל אשר תרמושו לא
תשני ליה דכבהמה ומהו לעוף גדולים
משמתי שרץ כשגרים ועוף כמיס דמי
שרץ. לשון שרץ דמיס שרץ נהן בשרץ
ואינו נראה אלא ע"י שיריו וריחושו
מפני קוטנו: ואם אימא. דגנים
גדולים קרקע ניהו פוטיתא נמי ליקין
משום שרץ הארץ גרם ולא גרם ליקין
ה' דשני נמי למילקי חמש דשרץ
הארץ ושנים דשרץ המים: מאי
עומתא דמאן דמרבי עופות קסבר.
כל היכא דאכיל כלל ופרט וכלל
כללא בתרא עיקר ובתמיה אולין:
וכוס ליה פרט וכלל ונעשה כלל
מוסף על הפרט ומכריז כל מילי
וכללא קמא. דאמרי למעטוי ולממיר
דנדרשין כללל ופרט ואין בכלל
אלא מה שפסר ולא נרבי מדי לא
אולין בתמיה וממיה אכתי פורמא
לממיר דמי מרבי כללא בתרא לא
כל מילי מרבי אלל כעין הפרט מאי
דמי ליה מנ' דרדין דהו פרי מפרי
וגידול קרקע וממירבי נמי עופות
כחאי דינא למעטוי דגים דלא דמו
ליה אלל נחם דמיס דפרי מפרי: ומאן
דממעט עופות קסבר. כל היכא
דאכיל כלל ופרט כללא קמא דוקא
ואין כללא אלל מה שפסר וממעטוי
כל מילי ואפ"ה מאי דמי ליה כפרטא
והדר כח כללא בתרא לאפוקי
ממעטוי כללא קמא כמקמא ולאמרי
מיהא מדי דמיס דפרטא כלל ג'

דרדין דהו פרי מפרי וגידול קרקע וולד ולדות הארץ: פטופטין.
ירקות שורין קולו' כל ארמי ויטל' כלל: מלגלוגו. פולפ'ר
כלל: גודגודיו. אלינדר' כלל: פויו. שחם של תבואה
ששהו ירק וגוחין ואוכלין אומי: כפניו. תמרס רעות של נישול
כל לרכן: גודגודיו. ממעטין את הורע: ואם הוקשו. הקלחין
נען כסבר נחם כהן ורעו קשין הקלחין כלל אדם: פרגפא.
להא דאמר רב מערבין אשלא הוקשו זה המערב נהן יס לו
כנס דהשחא חו ליה: הנדוקין מדי. גודגודיו שחמדי יסות
הן: כשום. המולין: ככלל אולחין חויו וכי אחא רב לנכלל וחוא
דלכלי לא חו מערבין ומעקרא אחר דלין מערבין: ליק.
לאכול בירקן: ורען חייב. כמעט ואפ"ה שלל ורען מתחילה לך:
וירקן פטור. דלאו מדי הוא: שחליס. קרישין: הנדגיר.
אורוג' נאכל בין ורע וצין ירק: כי קאמר רב. דמערבין כהן:
דגנוניתא

לכו ורען לרע או לירק מתעשרין ורע וירק ואומר ר"י דהיכא
בין ירק בין ורע ואם ורע לרע מתעשר הכל לשעבר אחר ומן
ורע ובקיסא ורע וירק דברישא ירק עיקר ובקיסא ורע עיקר
וכשורע עיקר הו ורע יפה והו מן הארע על היק מן היפה
על הארע וכן משמע בירושלמי בפרק (רביעין) דמעשרות:

וכשורע עיקר הו ורע יפה והו מן הארע על היק מן היפה
על הארע וכן משמע בירושלמי בפרק (רביעין) דמעשרות:

בס' ניר. ורבינא דמיס הוא לתוריהו כאשר פירשנו. וכן בענין (מכות) (מנחות) (בית המקדש) דרש' לה בכללי ופס'ר. ומכריז
כל מיס מחבת ומפסיע של עץ. ור' יוסי ביר יהודה דרש' ליה ביהויה ומפסיע ואינו מפסיע אלא של חרש בלבד. וכל אחד
היה הלשון שקבל מרבותיו. וירושלמי כבאן בעירובין ובפרק משע שני נתינ לאבילה בסופו. פתני ר' עקיבא ולא ר' שמעאל.
אין. ושמעאל דרש תחתיה הכפ ככל אשר תחא נפשך כלל. בבקר ובצאן ובין ובכשר פוט. ובכל אשר תשאליך נפשך חור
וכלל. ובכל פוטית וכלל א' אחר ד' אלא בעין הפרט. מה הפרט פוטית וכלל וולדות הארץ. כל וכל וולדות הארץ. ר' עקיבא
דרש מה הפרט פוטית שני וכלל פרי וסכסכי פרי. אף כל פרי וולד פרי ובכשר פרי. מה נפיק במיהויה פוטית דגים ותבשים
במיהויה. לר' ישמעאל אין נקחין בכפס מפסיע. לר' עקיבא נקחין. וקשיא לן פאי שגא אנו כלי דרש' להו הכי כמאמר

לא תאכלוהו כלל מילי דמיס ליה מנ' דרדין וכן פרי מפרי וגידול קרקע ואינו מפסיע אלא של חרש בלבד. וכל אחד

צירעה לוקה שש. פי' כקוט' דהא דכמיס נקדשים לא תשקעו
וגו' ובכל אשר תרמוש האדמה נגדולים משמתי דלא
כמיס שרץ וקשה דכפרק ד' מיתות (פסחין דף טז: ע"ג) דרשין וכלל
מה הרומש על גחון ומפסיע ה"ר יעקב

דאורלינ' דכמעילה פרק קדש
מזה (דף טז: ע"ג) מוקי האי קרא
דוקא בשמיהו שרצים כדכמיס אשר
הכללי לכל לטמא כמנדלון דבר
הכמוס: אהני כללא קמא למעטוי
כ' דלא דמי ליה משני צדדים. ואמרי
דכמיס כ' ג' מיתין (דף טז: ע"ג)
אמר מאי איכא בין מרי כלי וכללא
למרי כלי ופרטא מרי כלי ופרטא
אי איכא דמי ליה אפי' כד' ד'
מרבין מרי פריט וכללא עד דמי
ליה משני צדדין משמע דכד' ד'
כני וי"ל דשני צדדין דהא הו כד'
ד' דהס דשני צדדין פרי מפרי
וגידול קרקע שוין הן ופ"ק דקדושין
(דף טז: ע"ג) גבי נין ועין דרש' מה
הפרט מפסיע מומין כנגלוי ואינו
חור הא נמי צדדין שוין והא דפרין
הס למימר מה הפרט מפסיע מומין
כנגלוי ובעל ממלכתא ואינו חור
היון למאן דאמר כללא קמא דוקא
ד"כ ד' דכטל ממלכתא גרוע מהק'
מדקמשי לחפסי יסלמו ריבויא הוא
ואם שוה הוא אמרי מרבין ליה עפי
משאר צדדין וי' סוגיא איתא
במילין (דף טז: ע"ג) כפרק האו טריות
גבי ארבה וצרכי אלו מומין (בכורות
דף טז: ע"ג) גבי פסח או עור ואמו כולהו
כמאן דאמר כללא קמא דוקא
דפרס' ועוד ואמר ר"י דלמא
ספיר אפי' למ"ד כללא בתרא דוקא
ולדידיה נמי צריך שיהיה כלל צדדין
החשובין אימא כי שח' חסוד מחבירי
רק שלל אפי' ד' גרוע עור דוקא
אכל למאן דאמר כללא קמא דוקא
מנריך שיכא דומה אף כד' גרוע
הרבה והדגדג מסור לחמשים להמיר
אחיו ד' גרוע שחולקין לו:

ובכלל הוא רובא דעלמא והתניא
ב' מיתא אמרי לא משני
דמשני צד' חמית (שבת דף קמ"ד: ע"ג) דמי דמי
עבירא דנטלה הכה כנטלה דעמו אלא
כל אדם וי"ל דהס דמלי שייך לחלק
דכילי עלמא נמי אס הי לס גמלים
הרבה כמו בעבירים היו מקיימין
קוצים כשדמיהן ולכן יש חשיבות בלחמא כלל בית מושא אפי' שכל
העולם נמי אס היו לסר רמזים היו סומטין כיון דלא הו אלא ח'
גברא כנטלה דעמו אלא הכה כנטלה העולם יס חויו ולא אכלי אין לחלק
בין אחרת לגברא ולהכי נמי לקמן (דף טז: ע"ג) דפרין ופרסאי היו רובא
דעלמא ולא מיימי מהן כרייתא דליצטע פסכאי לגבי רובא דעלמא
דאין לי לנטול מין דרוב צבר יס לס ושאר רעיו נמי
אס היו לסר רוב צבר היו אולכים כלל לסר דומיא דערביא
ומימי ספיר מנגדי עניים דלא נבי שיעור עשירים כיון שפחות
שחז צעיתין ועוד דמדמי השיעורים כדלדי דלא שייך נמי
לחמיו לקמן היא דחכית: [ונע"ה מוס' שבת כ"ג ו"ה ואת"ל]

לפיכך ורען חייב וירקן פטור. אין להקשות מאי לפיכך הא
קמי דנטלה דעמו דאכיל למימר כנטלה דעמו לענין
דמעשר אחר הכאה שלש כדן ורע או לענין מרס מן הרעה על
היפה: לרוע מתעשרין ורע וירק. מיהא חורס לא עירב ומני

לפיכך ורען חייב וירקן פטור. אין להקשות מאי לפיכך הא
קמי דנטלה דעמו דאכיל למימר כנטלה דעמו לענין
דמעשר אחר הכאה שלש כדן ורע או לענין מרס מן הרעה על
היפה: לרוע מתעשרין ורע וירק. מיהא חורס לא עירב ומני

לפיכך ורען חייב וירקן פטור. אין להקשות מאי לפיכך הא
קמי דנטלה דעמו דאכיל למימר כנטלה דעמו לענין
דמעשר אחר הכאה שלש כדן ורע או לענין מרס מן הרעה על
היפה: לרוע מתעשרין ורע וירק. מיהא חורס לא עירב ומני

י' א מ"י פ"ב מהלכות
מחלוקת אסורות ל'ל'
ג' וי' פס' ג' עין י'
ג' וי' פס' ג' עין י'
ג' וי' פס' ג' עין י'
ג' וי' פס' ג' עין י'
ג' וי' פס' ג' עין י'
ג' וי' פס' ג' עין י'
ג' וי' פס' ג' עין י'
ג' וי' פס' ג' עין י'
ג' וי' פס' ג' עין י'
ג' וי' פס' ג' עין י'
ג' וי' פס' ג' עין י'
ג' וי' פס' ג' עין י'
ג' וי' פס' ג' עין י'

מוסף רש"י

אכל פוטיתא דהא דג
טמא לוקא משום תאלמא
גילוי נמי משום שרץ
השרץ על הארץ. ומשני
ורבינא דא ריבא דמי
איכא ביהויה. דרבינא דמי
איכא דאבי לאו גמלי
קרקע ניהו. אלא אימא
עופות איכא ביהויה. האי
גמא דרבינא להו גידולא
קרקע ניהו. ואידך אמר
מפסע להו אידך וידך
ולתורה ניהו (אלא) מרקא
מיס איכא. ואמרין מדמי
חור גמא כלי פוטית
דרשין. מיס האי גמא
לעוף האי פוטית. ופליג
ואמרין האי גמא דרבינא
ליה לעוף קסבר כללא
בתרא דוקא. והרר וכתב
ובכל אשר תשאליך נפשך
הזהר שור וכלל דעשה
כלל מוטף על הפרט
ואיתכח להו כל מילא.
אמרי כללא קמא למעט
דמי להו שני צדדין.
והן פרי ספרי גידולא
קרקע. ולא דמי להו משני
צדדין. כגון מיס ומלא
במיהו. ומסריתא שאני
פרי ספרי. ובגין דגין שור
פרי ספרי ואני גידולא
קרקע. ומכריז אפילו עופות
שור פרי ספרי. וגידולא
קרקע. ואידך אמר סבר
כללא קמא דוקא רהו
ליה כלל פוטית. ותורת כל
כלל פוטית אין בכלל אלא
מה שפירט וני דרשין קרא
אין מדי אחרתא לא. אמרי
כללא בתרא לרבינא.
דמי ליה בשלשה צדדין.
והן פרי ספרי גידולא
קרקע. ותורתא ביהויה מן
הארץ. למעט מיס ומלא
ובמיהו. ומסריתא דראמין.
ולעופות נמי אע"ג דאנין
פרי ספרי וגידולא קרקע.
מקמא מיס נברא. ואני
דמיס לרבינא ונאן שור פרי
ספרי וגידולא קרקע.
ותורתא ביהויה מן הארץ.
ומפסיע שמהו זו היא.

רב ניסים דרב

אמר רב יהודה בריה דרב
שמואל בר שילת משמיה
דרב מערבין משמיהו
ובלגלוגו ובגודגודיו.
פירוש כמיס מערבא
והכי גרסי. כעון קסור
אילין אטין. אמר לון
קקילי והנדוקין ופרסאי.

רבינו חננאל (המשך)

כללי. ופרקין משום דמי
לרבינא דא ריבא דמי
איכא ביהויה. דרבינא דמי
איכא דאבי לאו גמלי
קרקע ניהו. אלא אימא
עופות איכא ביהויה. האי
גמא דרבינא להו גידולא
קרקע ניהו. ואידך אמר
מפסע להו אידך וידך
ולתורה ניהו (אלא) מרקא
מיס איכא. ואמרין מדמי
חור גמא כלי פוטית
דרשין. מיס האי גמא
לעוף האי פוטית. ופליג
ואמרין האי גמא דרבינא
ליה לעוף קסבר כללא
בתרא דוקא. והרר וכתב
ובכל אשר תשאליך נפשך
הזהר שור וכלל דעשה
כלל מוטף על הפרט
ואיתכח להו כל מילא.
אמרי כללא קמא למעט
דמי להו שני צדדין.
והן פרי ספרי גידולא
קרקע. ולא דמי להו משני
צדדין. כגון מיס ומלא
במיהו. ומסריתא שאני
פרי ספרי. ובגין דגין שור
פרי ספרי ואני גידולא
קרקע. ומכריז אפילו עופות
שור פרי ספרי. וגידולא
קרקע. ואידך אמר סבר
כללא קמא דוקא רהו
ליה כלל פוטית. ותורת כל
כלל פוטית אין בכלל אלא
מה שפירט וני דרשין קרא
אין מדי אחרתא לא. אמרי
כללא בתרא לרבינא.
דמי ליה בשלשה צדדין.
והן פרי ספרי גידולא
קרקע. ותורתא ביהויה מן
הארץ. למעט מיס ומלא
ובמיהו. ומסריתא דראמין.
ולעופות נמי אע"ג דאנין
פרי ספרי וגידולא קרקע.
מקמא מיס נברא. ואני
דמיס לרבינא ונאן שור פרי
ספרי וגידולא קרקע.
ותורתא ביהויה מן הארץ.
ומפסיע שמהו זו היא.

